

**BALOGH LÁSZLÓ KÖNYVE
AZ EGYÉNI TEHETSÉGFEJLESZTŐ PROGRAMOK ALAPJAIRÓL
(RECENZÍÓ)**

A recenzió szerzői:

Mező Ferenc
Debreceni Egyetem

Szerző e-mail címe:
ferenc.mezol@gmail.com

Lektorok:

Sarka Ferenc
Miskolci Egyetem

Kormos Dénes
Miskolci Egyetem

Mező Katalin
Debreceni Egyetem

Nemes Magdolna
Debreceni Egyetem

Mező F. (2016): Balogh László könyve az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjairól (Recenzió). *Különleges Bánásmód*, II. évf., 2016/1. szám, 99-101. DOI 10.18458/KB.2016.1.99

A recenzió alapjául szolgáló mű bibliográfiája: Balogh László (2016): *Az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjai*. Didakt Kiadó, Debrecen. 303 oldal ISBN 978-615-5212-39-0

Kulcsszavak: tehetség, tehetségfejlesztés
Diszciplínák: pedagógia, pszichológia

Bibliography of the subject of this recension:

Balogh László (2016): *Az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjai*. Didakt Kiadó, Debrecen. pp 303 ISBN 978-615-5212-39-0

Keywords: talent, talent development

Disciplines: pedagogy, psychology

Szinte a könyv megjelenésének pillanatában, nagy szeretettel ajánlom minden érdeklődő figyelmébe Dr. Balogh László legújabb könyvét! Ajánlom egyrészt azoknak, akik már régóta foglalkoznak tehetségfejlesztéssel, hiszen ők már tudják, hogy a tehetséggondozással kapcsolatos könyvek egy újabb gyöngyszemét tarthatjuk a kezünkben. Valamint ajánlom azok számára is, akik csak most kezdenek fordulni a tehetség témakör felé, mert Dr. Balogh László révén első kézből, „tisztá forrásból” ismerkedhetnek meg a témával.

A Szerző, Dr. Balogh László, a hazai tehetséggondozás jeles képviselője, a Magyar Tehetséggondozó Társaság (www.mateh.hu) egyik alapítója és jelenlegi elnöke, szakmai vezetője számos hazai tehetséggondozó programnak, illetve a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségének (www.tehetseg.hu), a Debreceni Egyetemen működő tehetségfejlesztés pedagógus szakvizsga program kidolgozója, vezető oktatója. A hazai tehetségfejlesztés és tehetséggondozás elméleti és gyakorlati megalapozója. Több mint 30 éve oktat és kutat hazai és nemzetközi felsőoktatási intézményekben. Könyvein, előadásain, továbbképzésein és tréningjein keresztül (közvetlenül vagy közvetve) több ezer tehetséggondozással kapcsolatban álló pedagógus, pszichológus, szülő, tehetség vagy tehetség iránt érdeklődő szerezhet/szerezhetett tapasztalatot és elmélyült ismereteket e témában. Tudományos ismeretterjesztő tevékenységének egy újabb szeletét jelenti e recenzióban tárgyalt műve: *Az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjai* című könyv, mely kézikönyvként szolgál az egyéni tehetségfejlesztő programok kidolgozásához és megvalósításához.

Hiánypótló könyv született a Szerző tollából, mivel annak ellenére, hogy a hazai tehetséggondozásnak alig van olyan területe, melyre vonatkozóan ne készültek volna tudományos összegzések, mégis megtalálta azt a kutatási problémát, melynek tárgyalására és rendszerszerű elemzésére eddig és ilyen mélységben nem került eddig sor a hazai tehetség szakirodalomban. Természetesen az intézményekben és más szervezetekben eddig is működtek egyéni fejlesztések és differenciált programok, azonban – pályázatbírálói, s tehetségpont akkreditátori tapasztalatból is – tudjuk, hogy kevés helyen fedezhető fel a valóban tudatos, rendszerszerű egyéni tehetségfejlesztő programtervezés és megvalósítás. Ennek a hiánynak a betöltését szolgálja a könyv, mely segítséget nyújt mindazoknak, akik az eddiginél tudatosabban és szisztematikusabban kívánják kidolgozni és megvalósítani az egyéni tehetséggondozó programjaikat.

A Szerző a téma teoretikus és gyakorlati megközelítését öt fejezeten keresztül dolgozta fel:

Az első fejezetben az individualizáció pedagógiai és pszichológiai aspektusainak bemutatása során egyrészt a hazai és a nemzetközi kutatási előzményeket és a jelenlegi helyzetet tárja elénk. Másrészt felszínre kerülnek az egyéni fejlesztő programok szükségességét alátámasztó legfőbb tehetségjellemzők, valamint a tehetséges gyermekek tulajdonságaiból fakadó azon igényeket is, amelyek meghatározzák a javasolt fejlesztő módszereket és eljárásokat. A fejezetben megfogalmazottak alátámasztják, hogy mennyire fontos az individualizáció elvének érvényesítése a sikeres tehetséggondozó munkában, azonban a Szerző kiemeli a rendszerszemlélet érvényesülésének szükségességét is. Ebből következően bemutatásra kerül négy olyan tehetségmodell, amely mindegyike kiemeli egyfelől az egyéni fejlesztő programok elengedhetetlen voltát, másfelől hangsúlyozza azt is, hogy a tehetséggondozás során rendszerben kell gondolkodni. Tudatosításra kerül az egyéni tehetségfejlesztő programok helye és szerepe is az iskolai tehetséggondozó programok rendszerében.

A második fejezetben a tehetségkeresés és -azonosítás gyakorlati módszereinek bemutatására kerül sor. A könyv nagyon nagy előnye, hogy bemutatásra kerül közel húsz olyan módszer, vizsgálóeljárás teljes leírása, amely mindegyikét lehet használni pedagógus és/vagy pszichológus végzettséggel. Ez azért jelentős, mert a tehetséges gyermekek, tanulók megtalálása a tehetséggel foglalkozó szakirodalomnak és a gyakorlati szakembereknek is permanens problémája. A tehetséggondozó programok hatásvizsgálata terén még az azonosításnál és gondozásnál is rosszabb helyzettel találkozhatunk a hétköznapi életben. Sok esetben éppen a megfelelő tehetségdiagnosztikai jártasság hiánya, illetve eszközismeretbeli hiányosságok miatt a szakszerű és hatékony tehetségazonosító, beválogató és hatásvizsgálatok kudarcba fulladnak, vagy el sem kezdődnek. E fejezet tehát e probléma orvoslásához nyújt hathatós segítséget.

A harmadik fejezet az egyéni tehetségfejlesztő programok kidolgozásának tartalmi szempontjait elemzi a tehetség erős oldalainak fejlesztése mellett, külön figyelemmel és

részletezettséggel a tehetséges gyermekek gyenge oldalainak erősítésére. E fejezet – és lényegében az egész könyv – unikális jellegét az adja, hogy bár a csoportos tehetségfejlesztő programok kidolgozásának módszertanával kapcsolatban találhatunk kiadványokat, tanulmányokat a hazai szakirodalomban, az egyéni, tanulói szintű differenciált tehetségfejlesztésről azonban nem. Márpedig a hétköznapi gyakorlattól a tehetség-pályázatok világáig egyre nagyobb szerep jut az egyénifejlesztés tervezésének, megvalósításának.

A negyedik fejezetben azon pszichológiai és pedagógiai eszközök bemutatására kerül sor, amelyek segítségül hívhatók a megtervezett rövidebb és hosszabb egyéni fejlesztő programok megvalósításához. A tehetséges tanulók felé megnyilvánuló különleges bánásmód egyik aspektusa éppen a nevelésük-oktatásuk speciális módszertanában, eszközeiben rejlik. E fejezet ebbe a világba nyújt betekintést.

Végül, az ötödik fejezet tárgyalja az egyéni fejlesztő programok készítésének legfontosabb alapelveit és lépéseit, valamint az egyéni fejlesztő programokban résztvevők szerepeit, együttműködési lehetőségeit.

E könyv a tehetségek fejlesztésében résztvevő valamennyi pedagógus, pszichológus és fejlesztő házi könyvtárának értékes és haszonnal forgatható kötete lehet. Ugyanakkor ajánlott olvasmány kellene, hogy legyen a nem kizárólag tehetségekkel foglalkozók számára is, hiszen iránymutatásul szolgál az egyéni fejlesztés, a differenciálás és a rendszerszemlélet pedagógiai és pszichológiai megvalósításához.

Bízom benne, hogy a könyv elolvasása után minden Olvasó hasznos és kiemelkedően fontos szakmai olvasmányai közé fogja sorolni Dr. Balogh László *Az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjai* című könyvét!